

NEWS

ZÁŘÍ 2019

Vážené čtenářky a vážení čtenáři,

v září uplyne deset let od založení společnosti OPEN AGENCY s.r.o. Za tuto dobu jsme společně s Vámi ušli velký kus cesty, která nám přinášela radost ze smysluplné práce, přestože nebyla mnohdy úplně jednoduchá. Tisíce spokojených studentů z firem a škol nás zavazují i povzbuzují do dalších etapy práce ve prospěch těch, kdo se chtějí učit cizím jazykům.

Díky vytrvalosti a profesionalitě týmu lektorů, týmů, které tvoří výukové materiály, zajišťují technickou podporu a řeší každodenní provoz kanceláře, se nám společně podařilo dokázat, že i malá firma může přinášet do vzdělávání nové koncepty, které pomáhají integrovat nový obsah a digitální technologie do výuky cizích jazyků.

Děkuji Vám všem klientům, dodavatelům, externím spolupracovníkům i svým kolegům za projevenou důvěru, vzájemné pochopení, úctu a velký zápal pro věc.

Přeji Vám inspirativní čtení a úspěšný právě začínající školní rok.

Jitka Kunčarová

Pohádka o Národním plánu výuky cizích jazyků a výuce odborného cizího jazyka na středních odborných školách v České republice

Nesplněné sliby pánů v Praze

Bylo, nebylo, za devatero horami a devatero řekami začíná v Praze příběh plný slibů. Byl rok 2014 a ministr školství Chládek odpovídal na interpelaci pana poslance Fiedlera, že v současné době MŠMT dokončilo pracovní verzi materiálu **Akční plán na podporu výuky cizích jazyků na období 2015 - 2020**. Byl únor roku 2015 a ministr školství Chládek odpovídal na interpelaci pana poslance Fiedlera, že v současné době je připraven koncepční materiál **Priority cizích jazyků pro období 2015 - 2020**. Byl červen roku 2015 a ministryně Valachová na interpelaci pana poslance Fiedlera odpověděla, že MŠMT připravuje koncepci pro zvýšení kvality výuky cizích jazyků pro období 2015 - 2020. Byl květen roku 2016 a ministryně Valachová na interpelaci pana poslance Fiedlera odpověděla, že **koncepční kroky vedoucí k podpoře cizích jazyků jsou činěny na úrovni kurikulární a legislativní**.

Zvonec nečekejte, nezazvoní. Čekejte zápletku. Byl prosinec roku 2016 a premiér Sobotka odpovídal na interpelaci pana poslance Fiedlera, že finální verze materiálu MŠMT **Priority jazykového vzdělávání v letech 2017 až 2020** bude předložena na jednání školského výboru Poslanecké sněmovny PČR v lednu 2017. Byl březen roku 2017 a premiér Sobotka na interpelaci pana poslance Fiedlera odpověděl, že z důvodu nedostatečné kvality materiálu předloženého na podzim roku 2016 rozhodla paní ministryně Valachová o vypracování zcela nové **Koncepce jazykového vzdělávání na léta 2017 - 2022** a předpokládá, že materiál bude dokončen do podzimu 2017. Ani král v osobě pana premiéra Sobotky nepřinesl šťastný konec.

Byl srpen roku 2017 a pan ministr Štech na interpelaci pana poslance Raise odpověděl, že Koncepce jazykového vzdělávání na léta 2017 - 2022 byla řádně schválena poradou vedení MŠMT a že do konce srpna 2017 bude ke Koncepci vypracován **Akční plán stanovující harmonogram a finanční zabezpečení jednotlivých aktivit**. Příběh končí nastražením pasti na Akční plán převlečený za Červenou Karkulku, vlk Karkulku sežere a tím příběh končí. **Od podzimu roku 2017 nikdo vlka ani zmíněný Akční plán neviděl.**

Záhady a tajemství výuky odborného cizího jazyka

Přestože je rok 2019, vraťme se k článku Mgr. Kateřiny Oleksíkové, Ph.D. z roku 2016, ve kterém charakterizovala neutěšenou situaci ve výuce odborného cizího jazyka ve středních odborných školách v České republice z hlediska požadavků rámcových vzdělávacích programů a z hlediska zjištění České školní inspekce, analyzovala příčiny tohoto stavu a nastínila jeho možná řešení. Článek je dostupný [zde](#).

Ve školním roce 2016/2017 proběhlo výběrové šetření České školní inspekce Rozvoj jazykové gramotnosti v základních a středních školách ve školním roce 2016/17. **O problematice výuky odborného cizího jazyka ve středních školách není ve zprávě ze šetření jediná zmínka. Jde o nevysvětlitelnou záhadu nebo nezájem státu zjistit skutečný stav, popsat příčiny stavu a navrhnout opatření ke zlepšení?** Jazyková gramotnost je ve zprávě definována takto: „ Jazyková gramotnost je schopnost komunikovat a jednat v mateřském i dalším jazyce (popř. v dalších jazycích). Je výchozím předpokladem pro rozvoj všech ostatních gramotností.“ Definice jazykové gramotnosti je tedy nadřazeným pojmem jazykové gramotnosti v cizích jazycích. Zpráva dále uvádí: „Základním obsahovým rámcem pro osvojené znalosti a dovednosti žáků je především rámcový vzdělávací program (vzdělávací oblast Jazyk a jazyková komunikace – Cizí jazyk) příslušný pro daný obor vzdělání. Jazyková gramotnost může být rozvíjena během celého vzdělávání ve škole, tedy nejen v jazykových předmětech. O relevanci takového přístupu svědčí význam metody CLIL, tj. obsahově a jazykově integrovaného učení, pro výuku cizího jazyka.“ Zprávu ČŠI ze šetření si můžete přečíst [zde](#).

Jedna z oblastí zjišťování se zaměřila na identifikaci problematických aspektů spojených s RVP. **Existenci problematických aspektů RVP uvedlo 29% učitelů anglického jazyka a 31% učitelů německého jazyka.** Jako nejčastější problematické aspekty byly uváděny: (a) malá srozumitelnost popisu některých výstupů (17% učitelů pro anglický jazyk a 18% učitelů pro německý jazyk); (b) neúměrná předimenzovanost tematického obsahu (17%; 15%), (c) nepřiměřená náročnost výstupů pro některé žáky (15%; 12%); (d) nerozčlenění témat a výstupů do jednotlivých ročníků (15%; 10%); (e) chybějící témata důležitá pro studijní a životní dráhu dětí (11%; 12%). **Jak s těmito zjištěními hodlá MŠMT dále pracovat, nevíme. Zůstává pro nás tajemstvím, proč ČŠI zjišťovala problematické aspekty spojené s RVP.**

Do třetice k odbornému cizímu jazyku ve středních odborných školách. Nedávno zveřejněný Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2019-2023, ke stažení [zde](#), obsahuje tři klíčové cíle: více peněz za kvalitní práci pedagogů, dokončení revize kurikula a podpoření implementace inovovaných RVP do škol, zlepšení řízení škol a školských zařízení zefektivněním spolupráce centra a středního článku řízení (krajské úřady).

V uvedeném dokumentu, který stanoví úkoly do roku 2023, je k jazykovému vzdělávání uvedeno pouze toto (str. 40): „Nadále bude cílem nejen zachování povinnosti výuky dvou cizích jazyků v ZŠ, ale i budování návaznosti a lepší prostupnosti v oblasti jazykového vzdělávání. Nadále bude naplňován cíl Strategie 2020 srozumitelněji popsat cíle vzdělávání pokračováním revize Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání (dále jen „RVP ZV“) zahájené v období předcházejícího dlouhodobého záměru. Základním cílem je připravit moderní kurikulum, které reaguje na nové společenské potřeby i na vybrané problémy, které byly ve stávajícím vzdělávání identifikovány. Úkolem probíhající revize je nově, jednoznačně a závazně vymezit rozsah a obsah vzdělávání společný pro všechny, který by měl být základem pro individuální rozvoj každého žáka.“

Ani tento dokument nenastínil optimistickou a reálnou cestu ke zlepšení výuky cizích jazyků v tisících třídách a ke změnám kurikula pro anglický jazyk, německý jazyk a další cizí jazyky.

Legenda o spravedlnosti, pomstě, zradě a lásce

Podobně jako Jánošík touží desetitisíce učitelů po spravedlnosti, žákům podávají pomocnou ruku, otevírají jim myšlení a mnohdy se dotknou jejich srdcí. Dovedu si představit, že výše zmíněné sliby pánů v Praze ředitele škol a učitele nezajímají nebo je považují za zradu. Ptám se, jak je možné, že zodpovědní politici si mohou beztrestně dovolit jen slibovat.

Sliboval pan ministr Chládek, paní ministryně Valchová, pan premiér Sobotka, pan ministr Štech, slibovali s vědomím, že řešení problému oddálí na dobu, kdy ve funkci nebudou. Jak si mám ale vysvětlit slib současného náměstka ministra školství Mgr. Václava Pícla, který dal na tripartitě 31. 3. 2017. V projednávaném bodě **Informace o přípravě koncepce jazykového vzdělávání** náměstek Pícl slíbil, že budou stanoveny hlavní priority a nástroje, způsob, jakým budou financovány a že bude doplněn harmonogram dalšího postupu. **Pan náměstek Pícl na slib zapomněl a pan ministr Plaga o slibu neví?**

Jitka Kunčarová

Divadelní brána jazyků otevřená

Školní divadlo má dlouhou tradici, jeho propagátorem a autorem her byl i Jan Amos Komenský. V posledních desetiletích ožívá, zejména na gymnáziích, divadlo cizojazyčné – žáci hrají představení v angličtině, francouzštině, němčině či španělštině. Hlavní divadelní sezóna bývá v adventním čase a v závěru školního roku.

Ve Žďáru nad Sázavou se stala tradicí anglická divadelní představení studentů místního gymnázia. V loňském školním roce sehrál soubor žáků 3. ročníku hru Shrek devětkrát – pro své spolužáky, pro rodinné příslušníky, pro základní školy i širokou veřejnost. Na úplném počátku stál zájem angličtinářky Michaely Kondýskové pořádat kurzy zážitkové pedagogiky. V průběhu projektových dní si žáci vyzkoušeli skotské hry, jedním z prvních divadelních počínů byly úryvky z My Fair Lady, následoval Sherlock Holmes a The Simpsons. A pak přišla třída, která nestála jen o zážitkový kurz, ale o skutečné divadlo. Chlapci a dívky se nezalekli delších anglických textů ani velké výpravy – z vlastní iniciativy připravili a sehráli, dnes již ve škole legendární, představení Harry Potter. Jejich úspěch motivoval další a další následovníky. Co víc si může vyučující přát?

Než se zvedne opona

Po několika letech se na žďárském gymnáziu ustálila praxe, že se divadlu věnují zpravidla žáci druhých a třetích ročníků. Po testování v rámci jedné třídy se angličtináři rozhodli ponechat divadlo v rukou těch, kteří o ně mají zájem, takže jde o divadelní nadšence z různých tříd. Tato varianta je sice organizačně obtížnější, motivace žáků za to rozhodně stojí. Na představení se totiž podílejí herci, režisér, autoři, ale také kostyméři, maskéři, výtvarníci, kteří navrhují a malují kulisy, kameramani, technici (součástí scény je projekce videí), kulisáci, živa kapela i tanečníci – v případě Shreka na padesát žáků. Vlastní příprava představení však probíhá pouhé čtyři dny na konci školního roku a hraje se pro žáky školy. Další školní rok před Vánoci mají divadelníci 2-3 dny na „oprášení“ hry, kterou má možnost shlédnout veřejnost.

Podle pedagožky M. Kondýskové je klíčová příprava scénáře: text je třeba buď jednoduše psát, nebo originál zjednodušit. Složitější slova či věty jsou možné pouze, pokud děj každý zná nebo je situace tak jednoznačná, že mu porozumí. „Vyplácí se nechat iniciativu na žácích. Použijí jazykové prostředky, které jsou jim blízké, což přispívá k snazšímu zapamatování a zároveň většímu sebevědomí při hraní. Nakonec jsou to žáci, ne učitel, kteří vždy vymyslí ten nejlepší vtip a jimž patří veškerý potlesk,“ dodává. Učitel jazyka hraje roli konzultanta a prvního diváka, který může zpětnou vazbou žáky navést na použití vhodnějších či srozumitelnějších jazykových prostředků, pomůže se správnou výslovností a podpoří divadelníky ve chvílích, kdy se zdá, že dál už to nepůjde. Po dobu příprav tak na žďárském gymnáziu fungují všichni angličtináři i učitelé informačních technologií, kteří nechávají žáky pracovat samostatně a jsou připraveni kdykoli (tedy zpravidla mimo vyučování) podat pomocnou ruku.

Z Hradce Králové na divadelní festival do Francie

Na Gymnáziu Boženy Němcové v Hradci Králové je francouzské divadlo vedeno jako nepovinný předmět s dvouhodinovou dotací týdně. Tímto způsobem si (nejen) francouzštinu zdokonaluje zhruba patnáct žáků. Počátky školního Atelier théâtre Gybon sahají do roku 1999, kdy pedagožka Ivana Šubrtová, zastánkyně netradičních metod výuky francouzštiny, nastudovala se skupinkou nadšených žákyň několik bajek, které představily na přehlídce francouzských divadelních souborů Festivadlo Brno. A rovnou vyhrály první cenu – účast na festivalu ve francouzském La Roche sur Yon. Díky dalším průkopnicím v řadách pedagogického sboru gymnázia soubor francouzského divadla rostl, přibývaly i odvážnější projekty. „Soubor má na kontě více než 50 divadelních her a adaptací, nejen od slavných světových spisovatelů a dramaturgů, ale také her psaných přímo na míru našimi studenty,“ uvádí učitelka francouzštiny Petra Zemanská. „Divadelní skupiny jsou vedeny učitelkami francouzského jazyka, v rámci mezinárodních projektů se nám občas podaří do výuky zapojit divadelní profesionály. Harmonogram práce se může lišit rok od roku. Obvykle se od září do listopadu dělají divadelní cvičení a postupně se vybírá či vytváří hra, kterou bude skupina nacvičovat,“ dodává pedagožka.

V březnu soubor svým představením zpravidla zahajuje Dny Frankofonie v Hradci Králové. Atelier théâtre Gybon úspěšně reprezentuje školu i na zahraniční scéně – představil své hry v Turecku, Rumunsku, Maďarsku, Rakousku, Tunisku, Itálii a hlavně ve Francii. Různé skupiny francouzského divadla se prezentovaly na Festivalu Pantomimes v Orthez, v rámci mezinárodních projektů také v Andlau, Avignonu, Aix-en-Provence a Remeši. Mezi každoroční a velmi oblíbené festivaly patří Fetlyf v Saint-Malo. Do tohoto půvabného francouzského městečka se sjedou více než dvě stovky středoškolských divadelníků z Francie i dalších zemí. Festivalovou atmosféru doplňují zážitky z autentického prostředí francouzských rodin, v nichž jsou žáci ubytováni. Atelier théâtre Gybon je podle pedagožky Zemanské i školou spolupráce, příležitostí k poznávání nových kultur a navazování přátelství.

Španělské divadlo v Plzni

Gymnázium Ludka Pika v Plzni nabízí žákům širokou paletu volitelných předmětů, díky nimž si mohou vytvořit individuální zaměření studia. Dlouholetou tradici zde má výuka španělského jazyka. Zájem o něj stál u zrodu myšlenky nabídnout uchazečům dvojjazyčný studijní obor s výukou vybraných předmětů ve španělštině (matematiky, fyziky, chemie, dějepisu, zeměpisu a španělské literatury), čímž se Gymnázium L. Pika stalo šestým bilingvním česko-španělským gymnáziem v republice.

K řadě extrakurikulárních aktivit školy patří také každoroční účast na celostátním festivalu studentského divadla ve španělštině, kde se setkávají divadelní soubory žáků ze všech šesti bilingvních škol.

V plzeňském gymnáziu L. Pika připravují scénář pro hru učitelé, formou castingů se následně vybere osm žáků, kteří během školního roku hru nazkouší. Témata festivalu mají žákům přinést kromě kulturního obohacení i seznámení se španělskou literaturou.

Nebojte se začít!

Cizojazyčné divadlo přesahuje standardní náplň výuky cizích jazyků, díky silnému motivačnímu potenciálu se však rozvíjí na řadě středních škol, zejména gymnázií. Z hlediska organizačního ukotvení mívá řadu podob. Začátečníci mohou jako první testovací pokus uspořádat divadelní představení jako projekt (a naplánovat ho například jako jeden z úkolů rozvoje výuky cizích jazyků ve školním akčním plánu). Možná se z něj rozvine tradice, položí základ žádanému volitelnému předmětu či zájmovému kroužku a pravidelná představení se stanou atraktivním příspěvkem k PR školy.

„Nebojte se začít,“ vzkazuje Michaela Kondýsková, pedagožka gymnázia ve Žďáře nad Sázavou.

„A nebojte se přenechat část iniciativy na žácích samotných.“ Ve Žďáře například žáci navrhnou náměty a potom o vítězi v několika kolech hlasují. Důležité je, aby zvolili téma, které je bude bavit. „Motivace je mocná čarodějka. I žáci, od kterých byste to nečekali, vás dokáží překvapit,“ dodává pedagožka. Proto je vhodné dávat šance i zájemcům, kteří nepatří v jazyce k nejlepším. „Pokud vás žáci požádají o účast na představení, podpořte je tím, že se ujmete malé role, která nezastíní jejich výkony, ale jednoznačně prokáže vaši důvěru v kvalitu představení.“ Podle M. Kondýskové není třeba mít obavy ani o nedostatek financí – žáci zvládnou připravit většinu kulis z levných materiálů, často potomky při výrobě podpoří rodiče, případně zapůjčí část rekvizit. Na financování se může podílet vedení školy či klub rodičů.

Pokud se nad tvorbou školního akčního plánu sejde širší skupina pedagogů, může s podporou vedení vzniknout projekt cizojazyčného divadla, který přesahuje oblast výuky jazyků, i když posílení aktivních jazykových dovedností zůstane prioritou. Díky zapojení digitálních technologií a techniky lze zvyšovat digitální kompetence žáků a přispívat k jejich polytechnickému vzdělávání (videoprojekce, záznam představení a jeho využití na sociálních sítích, osvětlení, ozvučení, výroba kulis, kostýmů apod.) a samozřejmě také rozvíjet jejich podnikavost, tvořivost a iniciativu.

Následné diskuse s aktéry i diváky v hodinách cizího jazyka podpoří komunikační dovednosti, v českém jazyce lze shlédnuté představení využít jako materiál k procvičování různých slohových útvarů a stylů (zpráva, reportáž, rozhovory, recenze, PR článek apod.).

PhDr. Daniela Kramulová, publicistka projektu P-KAP, Národní ústav pro vzdělávání
Převzato z webu projektu P-KAP.